

Pe această punte de legătură cu lumea largă au venit de-a lungul secolelor nu numai influențe benefice pentru spațiul carpato-dunărean, dar și imperii și împărați „pe care lumea nu putea să-i mai încapă”, atrași de bogățiile și libertatea acestor locuri, apăsate cu dârzenie până la supremul sacrificiu de mii de eroi anonimi cărora le datorăm continuitatea neîntreruptă a firului istoriei pe aceste meleaguri.

Începuturile istoriei Spanzovului se pierd în îndepărtatele milenii ale orânduirii comunei primitive. În favoarea acestei idei pledează bogatele urme materiale de viață omenească prezente aici la fiecare pas, ca și tradițiile istorice locale transmise din generație în generație de-a lungul secolelor care au inspirat denumirile bogate în semnificații ale satelor comunei, cum sunt Cremenea (satul în care s-au descoperit numeroase unelte de cremene, numit în prezent Grădiștea, locul unei vechi așezări) sau Cetatea-Vechi, ceea ce atestă prezența la oamenii locurilor a cunoștințelor vechimii acestor așezări, a faptului că ei reprezintă o verigă a unui proces neîntrerupt de viațuire pe aceste meleaguri.

Faptul că evoluția istorică a localității este foarte bine ilustrată a atras de timpuriu arheologii renumiți, astfel, înainte de anul 1900, Grigore Tocilescu explorează întreg malul stâng al Dunării în scopul strângerii de monumente sculpturale și epigrafice, precum și în scopul de a identifica unele așezări romane menționate de izvoarele antice.

Cu acest prilej a fost atins și teritoriul comunei Spanzov, deoarece același arheolog ne semnaleză între satele Grădiștea și Cetatea-Vechi prezența unei așezări din comuna primitivă.¹

Descoperirea unei amfore grecești din sec. II. î.e.n. ca și a unor monede de la Constantin cel Mare și Justinian, precum și poziția terenului, l-au determinat pe Tocilescu să plaseze la Spanzov locul unde pe vremuri se ridica Constantiniana Daphne, ipoteză infirmată ulterior de același cercetător.²

La începutul deceniului al treilea al secolului, Vasile Pârvan, ajutat de Ion Andriescu au impulsivat cercetările în problemele istoriei orânduirii comunei primitive, inițiind un amplu program de cercetări arheologice de suprafață în sud-estul Munteniei, inclusiv de-a lungul Dunării între Olteniș și Cărlărași în timpul cărora a fost cercetat și teritoriul Spanzovului.

Cu acest prilej o echipă de tineri arheologi condusă de Radu Vulpeș a descoperit numeroase așezări neolitice.

În primăvara anului 1952, o delegație a Muzeului Național de Antichități a făcut cercetări de suprafață în toate satele din împrejurimile Spanzovului, cu această ocazie fiind identificate numeroase așezări aparținând orânduirii comunei primitive și epocii feudale timpurii pe teritoriul satelor Grădiștea, Cetatea-Vechi, Stancea, Clinciu.⁴

Rezultatul deosebit de important al acestei recunoașteri îl formează însă descoperirea în vatra localității Spanzov a unei bogate așezări neolitice de tipul Boian (aproximativ. 4000-3500 î.e.n.), cea mai veche atestare a omului pe aceste pământuri.

De asemenea, a fost semnalată existența unui cimitir din perioada prefeudală (sec. IV e.n.) pe baza a două vase de lut care se aflau în posesiunea locuitorului Chimon Mailat.

Punctul arheologic despre care este vorba se află în partea de sud a satului în marginea de jos a terasei Dunării, la punctul denumit de localnici „Malul Bulicoaiei”.

De la piciorul terasei și totodată de la baza așezării, locuitorii satului scoteau pământ pe care îl foloseau la diverse nevoi gospodărești, din această cauză, în mod automat se desprindeau din partea superioară a terasei bucăți mari de pământ, care lăsa sau lăsa la lumină un număr de materiale arheologice, în mare parte distruse sau împrăștiate din neatenție de locuitori.

Având în vedere pe de o parte importanța descoperirii, iar pe de altă parte faptul că așezarea și cimitirul erau amenințate cu distrugerea, Academia României a programat prin Muzeul Național de Antichități o săpătură de salvare efectuată în toamna anului 1952, urmată de alte campanii de săpături în anii 1956, 1958, 1959 și 1962, așezarea neolitică cercetată a fost plasată pe un loc proeminent din marginea terasei înalte a Dunării și ea se diferențiază clar în două nivele ce corespund la două faze distincte din evoluția culturii Boian:

-Vidra și

-de tranziție(Spanov)5

Așezarea de la primul nivel, Vidra, din care s-a păstrat o mică parte, era delimitată la nord-est de un șanț de apărare.

În cuprinsul acestuia s-au distins două subnivele .

La baza subnivelului inferior au fost observate gropi care pătrund în pământul viu, ceea ce a determinat pe cercetători să presupună că primii locuitori ai așezării locuiau în bordeie și păștele în pământ, înainte de a-și fi construit locuințe de suprafață.

În cadrul locuințelor descoperite și cercetate s-au găsit bulgări de chirpici, amestec de pământ cu pleavă și paie provenite din două locuințe în care existau urme de pari și trestie din care era format scheletul locuințelor, pereții aveau circa 0,15 metri grosime și au fost reparați de câteva ori, după cum rezultă din straturile subțiri de lipitură ce se desprindeau de pe bulgări.6

Pardoseala uneia dintre locuințe era alcătuită dintr-un strat de pământ galben albicios.

Fcând uz de date indirecte rezultate din cercetarea altor așezări aparținând aceleiași culturi și faze (Radovanu), putem deduce că și locuințele așezării din Spanov aveau amenajări interioare de felul cuptoarelor cu aspectul unor mese și vetre pentru încălzirea locuințelor în anotimpurile friguroase. Sub dărmturile locuințelor s-au găsit silexuri, percutoare, topoare de piatră, sule de os, greutate de lut ars pentru plase de pescuit sau războaie de țesut, săpături din corn de cerb, oase de animale(bou, capră, porc, câine),vertebre de pești mari-probabil somn, scoici, o ceramică abundență, fusaioale, rănițe de mână și altele.7

Toate acestea reușesc să dea o imagine destul de clară a modului de viață al locuitorilor acestei așezări neolitice, a faptului că era cunoscută și practicat pe scară întinsă cultivarea primitivă a plantelor.

Oasele animalelor domestice descoperite ne permit să credem că și creșterea animalelor constituia o ocupație de seamă în viața oamenilor primitivi de aici.

De asemenea, locuitorii așezării mai erau vânători și pescari, după cum reiese din resturile osteologice descoperite în cursul săpăturii. Ei vânau mistrețul, bourul și cerbul.

În legătură cu bourul menționăm faptul că s-a găsit un craniu lung de 0,8 m care aparține speciei bos primigenius.

Având în apropiere Dunărea și bătăliile învecinate, oamenii pescuiau, fapt atestat din plin de prezența vertebrelor de pești sau a greutateților de plasă din care unele probabil serveau totodată la războiul de răsunet.

Din prezența numeroasă a resturilor de ceramică, unelte și alte obiecte neolitice descoperite pe multe grinduri din lunca satelor Stancea și Clinciu, risipite odinioară ca niște insule printre lacurile ce dominau zona, deducem că în anumite perioade ale anului, mai probabil primăvara, când peștele pătrundea în lacuri ca urmare revărsării apelor Dunării, familii izolate sau grupuri de familii își părăseau așezările propriu-zise și se stabileau sezonier în aceste locuri.

Materialul arheologic deosebit de bogat descoperit în cuprinsul nivelului II și cu precădere ceramica ilustrează un aspect cultural definit aici pentru prima dată, caracteristic fazei târzii a culturii Boian și denumită de arheologi faza Spanov.

Întinderea așezării de la acest nivel se extinde spre nord-est fiind delimitată de un alt șanț de apărare.

În ce privește marginea terasei (spre sud-vest), e aproape sigur că în acel timp ea se afla mai spre sud-vest, ieșind ca o prelungire spre luncă sub forma unui bot de deal.

Grosimea depunerilor corespunzătoare fazei Spanov, care depășește un metru, arată o durată de locuire relativ îndelungată.

Stratigrafic se constată ruini și refaceri, fapt care se putea sesiza întreruperi în cadrul acestui nivel.

Așezarea neolitică de la Spanov nu este singura de pe teritoriul comunei Spanov, ci doar cea mai reprezentativă. Mai mult decât atât, evoluția așezărilor neolitice de pe teritoriul comunei prezintă continuitate evidentă în fazele următoare ale epocii. Astfel, în partea de est a satului Cetatea-Veche, pe o prelungire a primei terase a Dunării de forma unui tell denumită la Grădiște se află o altă așezare neolitică semnalată încă de Grigore Tocilescu, dar necercetată sistematic până în prezent.

În anul 1971, în acest loc, în timp ce se executa un șanț pentru îngroparea unei conducte, au fost distruse din neglijență mai multe morminte ale unei necropole, cu care prelei s-au descoperit două topoare, un ciocan de piatră și lefuit etc.

Acest tip de topor, cunoscut și în alte așezări neolitice, este caracteristic ariei de răspândire a culturii Gumelnița (aprox. 3500-2000 îen) și a avut o evoluție paralelă cu replica lui de aramă.

În partea superioară a tell-ului, în forma unei calote sferice, se pot găsi toamna, după efectuarea ogorului sau primăvara, înainte ca terenul să fie invadat de vegetație, fragmente de silex sau ceramică dislocată din structurile diferitelor epoci de pluguri. Aceeași situație se întâmplă și în cazul așezărilor neolitice din raza satelor Stancea și Clinciu.

Firul așezărilor de aici nu se întrerupe la sfârșitul neoliticului, chiar dacă epoca ce urmează va fi marcată de profunde mutații pe plan etnic și cultural datorat pătrunderii și în aria Carpato-Dunăreano-Pontică a valului de popoare Indo-Europene. Condițiile naturale extrem de favorabile pentru obținerea hranei, apropierea Dunării cu importanța ei strategică i-au legat pe oameni de aceste locuri, atrăgându-i deopotrivă și pe cei veniți de aiurea.

Și chiar dacă în vremuri tulburi, de insecuritate, locuitorii acestor locuri s-au retras la adăpostul codrilor mai apropiate sau mai îndepărtate, amintirea acestor locuri îi va fi readus la

vechile vetre după restaurarea liniștii.

Dar, cu siguranță în acele vremuri mai putea exista și o altă posibilitate și anume ca bătăinașii să nu fi putut sau să nu fi dorit să se retragă din calea noilor veniți cu care în cea mai mare parte a cazurilor aveau să conviețuiască asimilând culturi noi dar păstrând totodată elementele valoroase ale străvechii culturi autohtone.

Faptul că centrul așezării neolitice din Spanțov coincide cu centrul așezării feudale sau a celei de astăzi nu este o simplă întâmplare, ea vine să întărească continuitatea de locuire în acest loc din cele mai vechi timpuri până astăzi.

Dezvoltarea metalurgiei bronzului (aprox. 1800-300 î.e.n.) prin confecționarea de arme, podoabe, obiecte de cult, iar mai târziu unelte cu productivitate sporită în diverse sectoare economice, va duce la prima mare diviziune a muncii, care nu a putut ocoli această zonă.

În anul 1970 Sebastian Morintz descoperă în vatra satului Stancea, situată în aria culturii Coșlogeni, vase globulare cu una sau două torzi, supraînălțate, de tip Zimnicea-Plovdiv (perioada bronzului mijlociu aprox. 1700-1300 î.e.n.).

Inexistența în cele mai vechi așezări a acestui tip de vase evidențiază o etapă mai veche a acestei culturi.

Vasele respective descoperite la suprafață proveneau din morminte de înhumare distruse.

În primăvara anului 1985, în urma cercetărilor arheologice de suprafață efectuate în lunca satelor Stancea și Clinciu, cercetări conduse de Muzeul de Arheologie Oltenița, au fost reperate mai multe așezări din epoca străveche, veche și din feudalismul timpuriu, dintre care una aparține epocii bronzului.

Situată în sud-estul satului Clinciu, așezarea cuprinde un inventar bogat aparținând culturilor Glina, Tei și Coșlogeni, format din unelte din piatră, os, ca și din ceramică.

Între epoca bronzului și cea a fierului nu a existat o delimitare culturală sau etnică, trecerea petrecându-se organic.

Fierul care va face acum epocă prin calități fizico-mecanice mai bune și posibilități sporite de prelucrare, va determina o creștere a productivității și implicit metamorfozarea vieții sociale.

Dintre culturile care ilustrează această epocă, cea mai reprezentativă pentru prima vârstă a fierului (Hallstatt), aprox. 800-300 î.e.n., este cultura Basarabi, de caracter etnic nord-tracic (aprox. 750-600 îen) reprezentată pe teritoriul Spanțovului prin fragmente de ceramică descoperite în cadrul săpăturilor arheologice din anii 1952, 1956, 1959, în așezarea neolitică din satul Spanțov.

Din aceeași perioadă datează și două brățări de bronz descoperite în lunca Spanțovului, în condiții neprecizate, în anii dinaintea celui de-al doilea război mondial (astăzi ele se află la Muzeul de Istorie Naturală Grigore Antipa).

Avântul metalurgiei fierului, generalizarea uneltelor, îndeosebi a brăzdarului și a toporului, vor grăbi dezvoltarea celei de-a doua mari diviziuni a muncii, care a dus la specializarea tot mai pronunțată a meșteșugarilor, creșterea volumului de produse conducând la schimburi economice interne și externe, intrând în contact cu alte civilizații, în principal cu cea greacă, macedonească și apoi romană.

În împrejurimile Span?ovului, la Chiselet s-au descoperit tetradrahme tasiene de argint, ca ?i monede macedonene din timpul lui Alexandru cel Bun (335-323 î.e.n.).

La Span?ov s-a descoperit o necropol? de tip Murighiel(sec.III-sec-I î.e.n.), în mormintele c?reia exista pe lâng? vasele lucrate cu mâna ?i vase cenu?ii lucrate cu roata(caracteristice dacilor), iar în sudul comunei, amfore ?i vase grece?ti.

Evenimentele înregistrate de societate pe plan economic ?i social, de la apari?ia primelor triburi ?i pân? la cucerirea Daciei de c?tre romani, ?i-a pus amprenta ?i asupra locuitorilor ?i a locurilor de la Span?ov, acest fapt fiind sugerat ?i de c?tre Vasile Pârvan care a cercetat personal vestigiile antice ale acestor locuri ?i care, în lucrarea sa, „Începuturile vie?ii romane la gurile Dun?rii” men?iona ?i Span?ovul ca fiind „singur” cap?tul de pod al drumului ce urca spre Ploie?ti, Drajna de Sus ?i mai departe spre Ardeal.

Sfâr?itul domina?iei romane sub presiunea atacurilor popoarelor migratoare ?i a dacilor liberi a reprezentat o nou? etap? în desf???urarea procesului de formare a poporului român.

Dup? retragerea administra?iei ?i a legiunilor romane, popula?ia autohton? a r?mas pe loc înfruntând valurile de popoare migratoare.

Continuitatea acestei popula?ii este dovedit? de numeroasele urme arheologice, ca ?i de izvoare de alt? natur?.

De altfel, teritoriile fostei provincii romane de la nord de Dun?re se vor bucura în continuare de protec?ia imperiului .

Pe malul stâng al fluviului s-au construit porturi de r?zboi , cet???i de fortifica?ii , turnuri de paz?, posturi militare.

Cât prive?te schimburile economice între cele dou? maluri, acestea nu au încetat de loc dup? retragerea aurelian?, descoperirea pe tellul de la „Gr?di?te” a unor monede de la Constantin cel Mare ?i Justinian este gr?itoare în acest sens. Aceste descoperiri, cât ?i pozi?ia favorabil? a terenului din aceast? zon? , bine ap?rat natural ?i foarte apropiat de Dun?re, la care se adaug? vechimea acestei vetre locuit? înc? din neolitic i-a determinat pe unii istorici s? localizeze aici cetatea Daphne, construit? între anii 324 ?i 328 de împ?ratul Constantin cel Mare ?i situat? dup? men?iunea lui Ummianus Marcelinus ?i Procopius din Caesarea, în fa?a cet???ii Transmarisca(a?ezat? pe locul Turtucaiei de azi).

Dac? pân? nu demult, în discu?iile privind localizarea acestei cet???i, balan?a înclina în favoarea Olteni?ei pentru motivul c? istoricii antici situau cetatea amintit? în apropierea gurilor râului Arge?, ast?zi acest aspect a fost elucidat în favoarea Span?ovului.

Modificarea cursului inferior al Arge?ului este atestat? prin documente vechi, astfel, într-un act datat 26 februarie 1576 privitor la stabilirea hotarelor satului Ghiundeni se men?iona existen?a „Arge?ului vechi în dreptul s?la?ului or???enilor” din Corn???el situat pe locul actualei Mân?stirea.

Peste aproape o jum?tate de secol, vechiul curs al Arge?ului trecea cam în dreptul satului Span?ov; o porunc? a domnului Radu Mihnea din 10 decembrie 1622 împuternicea mân?stirea Snagov s? st?pâneasc? gârlele de pe „Ocina” mân?stirii precizându-se c? „...nu sânt ie?ite aceste gârle de în balt? ,ci au fost ni?te gârle seci de demult, acum se-au umplut cu ap? ,de în apa Arge?ului ?i au dobândit ?i pea?te”.

În anii care au urmat de atunci oamenii au modificat continuu relieful hidrografic al regiunii prin desecări, canalizări, lucrări de hidroameliorări, aducându-l la configurația actuală.

Convieuirea continuă în aceste spații este reliefată și de descoperirile arheologice dintre anii 1952-1962 când s-au descoperit două necropole din secolul IV încadrate în plan arheologic în cultura Sântana de Mureș –Cerneahov.

Inventarul lor era variat, cuprinzând ceramică (din care câteva sunt de proveniență romană), obiecte de podoabă, de toaletă, piepteni de os, obiecte din metal sau sticlă, cornalină sau chilimbar.

Toate vasele lucrate cu mâna redau forme și ornamente de tradiție geto-dacică.

Secolele IV-VI au reprezentat perioada de pătrundere treptată a slavilor, stabiliți în cele din urmă la sud de Dunăre.

Convieuirea temporară cu aceștia, ca și stabilirea unor din elementele slave în acest spațiu au făcut ca între ei și autohtoni să se exercite o influență reciprocă în organizarea politică, limbă, viața socială și culturală.

Numărul superior al daco-romanilor, vechimea așezării și a organizării lor, stadiul superior al civilizației materiale și spirituale au contribuit ca elementele autohtone să asimileze elementul slav.

De la începutul secolului al VII-lea putem vorbi în linii mari de formarea limbii și a poporului român, de intensificarea procesului de formare a relațiilor feudale și crearea condițiilor pentru nașterea primelor organizații politice prestatale.

În condițiile dezvoltării vieții economice, procesul de descompunere a obștilor s-a accentuat, adâncindu-se diferențierea economico-socială a populației autohtone. Aceasta este atestată arheologic în mai multe așezări vecine Spanovului al căror inventar este format în special din unelte și ceramică de tip Dridu.

Existența la această dată pe teritoriul comunei a unor construcții de apărare puternice, ca cele ale cetății Daphne, ne fac să presupunem existența în zonă a unei formațiuni politice prestatale românești.

Izvoarele bizantine ca și Cronica rusă atestă existența acestor construcții pe care armatele imperiale le-au găsit aici la data înfruntării lor cu trupele cneazului Sviatoslav.

Cu ocazia venirii împăratului Ioan Tzimiskes pe teritoriul dobrogean (971), este amintit pe malul stâng al Dunării, printre alte cetăți, și Constanteia (antica Daphne), a cărei competență va trece de partea bizantinilor.

Ca și în cronică rusă, „Povestirea vremurilor de demult”, și în anonimul lui Mase („Însemnările toparhului grec”) se menționează pentru acea perioadă în zona Dunării de jos existența unei intense vieți economice, a numeroase orașe și așezări cu o populație densă și cu o putere conducătoare locală care manifestă tendințe centrifuge față de bizantini.

În ciuda acestor tendințe, continuarea legăturilor dintre romanitatea de la nord și cea de la sud de Dunăre a continuat, aceste legături fiind atestate de descoperirea pe teritoriul satului Clinciu a două monede bizantine, din bronz din timpul lui Vasile II (976-1025) și altele de plumb din timpul lui Alexios Comneanul (1081-1118).

Odat? cu încheierea etnogenezei române?ti ?i a celorlalte transform?ri economico-sociale ?i politice ce caracterizeaz? începuturile feudalismului pe teritoriul României , satul Span?ov-continuator f?r? întrerupere al tradi?iilor de locuire pe aceste meleaguri, cap?t? actuala identitate.

Prima atestare documentar? a satului Span?ov dateaz? din 23 martie 1482, când domnul ??rii Române?ti , Basarab cel Tân?r, zis ?epelu?, a acordat printr-un hrisov dat la Gherghi?a mai multe danii mân?stirii Snagov , prin care ?i jum?tate din satul Span?ov; dania a fost înt?rit? de Neago Basarab în anul 1513, iar în anul 1643 Matei Basarab a ad?ugat la această danie ?i gârla satului Span?ov.

Pe lâng? mo?ie ?i gârl? la Span?ov, mân?stirea Snagov avea la Span?ov ?i o vam? de pe?te .

Pentru prima dat? această vam? a fost amintit? la 10 decembrie 1622 când Radu Voievod a l?sat liberi pe c?lug?rii acestei mân?stiri s?-?i ia vama de pe?te al zecelea, cum zice legea.

Este demn de remarcat cu această ocazie, morile plutitoare pe cursul Dun?rii, în zona litoral? a satului Span?ov.

Mori de acest gen mai pot fi v?zute doar la Muzeul tehnicii populare din Dumbrava Sibiului.

În secolul al XVI-lea Span?ovul s-a înscris ca întodeauna în marile evenimente ce au fr?mântat istoria poporului român.

Stavil? în calea numeroaselor incursiuni otomane, dar ?i victime ale jafurilor cu care acestea se încheiau, locuitorii satelor Span?ov, Clinciu, Tatina ?i Stancea au suportat deopotriv? efectele nefaste ale instaur?rii domniei otomane, ca ?i în?spirea continu? a exploata?rii boiere?ti.

În?spirea excesiv? a exploata?rii pe plan economic de c?tre Imperiul Otoman a atras dup? sine o fiscalitate excesiv? ce a atins apogeul în timpul domniei lui Alexandru cel R?u(1592-1593) când birul era de 13 ori mai mare ca la începutul secolului.

Domnia lui Mihai Viteazul început? sub semnul relu?rii luptelor antiotomane a însemnat ?i pentru locuitorii acestor sate o raz? de speran??.

Numeroase incursiuni realizate de Mihai Viteazul în apropierea Span?ovului, exemplu Marotin-sat vecin, au atras în oastea sa ?i locuitori din aceste sate , dornici de libertate.

Anilor grei de la sfâr?itul secolului al XVI- lea ?i începutul celui de- al XVIII- lea, le urmeaz? ani de stabilitate politic? de la mijlocul ?i sfâr?itul secolului, de sporire a popula?iei ?i de cre?tere a bun?st?rii.

În agricultur? cresc suprafe?ele cultivate prin defri??ri sau cultivarea p?mânturilor aflate în folosin?? comun?.

În cultura cerealiere? grâul de toamn? îl înlocuie?te pe cel de prim?var?, iar din a doua jum?tate a secolului apare ?i porumbul.

C?l?torii str?ini semnalez? bog??ia ?i rodnicia p?mântului românesc ?i rolul pe care îl de?ine ??rile noastre în aprovizionarea Istanbulului. Un exemplu în acest sens îl ofer? Corn??elul devenit târg domnesc(actuala Mân?stirea) ?i cunoa?te maxim? înflorire la mijlocul secolului al XVII- lea.Aici î?i desf?ceau în cea mai mare parte produsele ?i locuitorii satelor Span?ov, Clinciu, Tatina situate la o distan?? nu prea mare de acesta, aproximativ 13 km ?i de

unde îmi procurau uneltele și produsele meșteșugărești.

La această înviore a economiei se adaugă buna gospodărire a țării, programul de construcții din timpul lui Matei Basarab și Constantin Brâncoveanu.

Această intenție bună este demonstrată de un hrisov din 16 martie 1633, al lui Matei Basarab, prin care scutea locuitorii satului Spanțov de "...de cai de olac, de lucru domnesc, de podvoade, de mertice..."¹¹-la intervenția prietenului său Hozun Mustafa –cu condiția"...să aibă de lucrare la zăgaz, când va fi de lucru" –dig ce urma să fie construit pentru nevoile pescuitului.

Sfârșitul secolului al XVIII-lea și începutul secolului al XIX-lea este marcat pe plan economico-social de criza orânduirii feudale și apariția elementelor capitaliste, afirmarea ideologiei naționale, sprijinită de cultura modernă iluministă și mai apoi de ideile Revoluției franceze, cristalizarea acestor idei contribuind la conturarea unor mișcări antifeudale care au culminat cu revoluția condusă de Tudor Vladimirescu, la care a participat și locuitorii ai satelor Spanțov, Tatina și Clinciu.

După încheierea războiului ruso-turc, prin pacea de la București, se recurge la catagrafierea (recensământul familiilor) repetată a locuitorilor țării cu scopul de a lua în evidență întreaga populație și de a o încadra în diferite categorii fiscale, dar și cu intenția de a stabili fluctuația de la un județ la altul. Așa a fost catagrafierea efectuată în decembrie 1819-ianuarie 1820 întocmită pe județe, plăși și sate.

Ea oferă inclusiv pentru satul Spanțov date valoroase pentru analiza stratificării economice și compoziția socială a lumii satului, împărțindu-i pe birnici în fruntași, mijlocași și codași.

Valoarea documentului este sporită și prin faptul că include lista numelor de familie oferind un material inestimabil studiului onomasticii românești.

Referitor la ultimul aspect se trage concluzia că în timpul scurs de atunci și până în prezent continuă să locuiască marile familii respectiv Bucur, Stoica, Barbu, Drăgan, Paraschiv, etc., ceea ce reliefează statornicia oamenilor pe aceste meleaguri.

Cu prilejul acestei catagrafieri aflăm date despre organizarea administrativ-teritorială.

La această dată, satul Spanțov făcea parte din plasa Oltenița și respectiv județul sau districtul Ilfov.

În lăturarea stării de instabilitate în vecinătatea Dunării după pacea de la Adrianopol și mai ales întinsele suprafețe necultivate din câmpie, la care se adaugă bogăția piscicolă a marelui fluviu și a bătăliilor sale, locurile favorabile creșterii deopotrivă a oilor, vitelor mari și porcilor au început să atragă populația din părțile de sus ale țării, mai sărace în terenuri agricole.

Cei veniți în Spanțov sunt nu numai din Muntenia, dar și din Transilvania, români numiți ungureni, în special păstori care cunosc locurile în urma deselor iernări cu turmele în aceste locuri.

Fcând o comparație între situația demografică din 1819 cu cea din anul 1838 a satelor comunei Spanțov se observă o spectaculoasă creștere numerică a locuitorilor cu peste 100%.

Catagrafia din anul 1838 ne oferă date complexe despre originea locuitorilor, structura după sex și vârstă, principalele culturi agricole, categoriile de animale din gospodării etc.

Sub impulsul demografic al vieții economice tot mai active și a obligației administrative impuse de regulamentul organic satelor dunărene, între care se află și Spanțov, Stancea și Cetatea-Vechi, se vor aduna „la linie”, prin aducerea caselor la șoseaua actuală (aceasta, construită între anii 1844-1847 se înscrie într-un program de creare a unui sistem de drumuri ce lega capitala de principalele porturi dunărene, ca și de construirea unei șosele care lega toate aceste porturi de la Calafat până la Brăila), astfel mulți sâteni și-au părăsit locuințele și așezările străvechi de pe coasta malului primei terase a câmpiei, adesea inundabilă.

În aceste condiții satele sunt așezate în parte pe noi vetre după principii urbanistice.

Pe plan, ca și în teren, se recunosc ușor astăzi părțile vechi (centrul satului Spanțov) după poziția întortocheată a ulițelor, iar cele noi după liniile drepte ce se întretaie perpendicular.

În anul 1838, în urma decretului domnitorului Al.D.Ghica, se trece la organizarea primelor forme de învățământ, astfel, dintr-un raport al profesorului Vasilache Jorj, revizor al școlilor comunelor ilfovene, se specifică numele a două persoane candidate pentru învățători pentru satele Spanțov și Tatina care s-au prezentat la cursurile de perfecționare ale școlii normale.

Sistemul de învățământ adoptat în acei ani a fost cel lancasterian. În prima etapă de însușire a cunoștințelor se foloseau tablele lancasteriene de scris și citit, pentru următoarele materii: silabism, rugăciuni, catehism și aritmetic.

În a doua etapă, superioară, se foloseau manuale pentru silabism, aritmetic, caligrafie, culegeri de texte din Scriptură, Vechiul și Noul Testament.

Declanșarea revoluției muntene de la 1848 a antrenat și forțele sociale din această zonă, fapt care face ca proprietarul moșiiilor

Oltenița și Spanțov să se plângă autorităților că, deși în plin sezon agricol, locuitorii nu voiau să efectueze claca de seceră, la coasă și la sapa porumbului.

Trebuie subliniat că starea de spirit a țărănilor era net antiboierască, ei opuneau o rezistență înverșunată la tentativa de a se impune obligații feudale în contul stăpânilor de moșii și al arendașilor.

Sunt înregistrate numeroase astfel de manifestări, fapt care face ca pe 5 iulie 1848 Costache Urlăneanu să fie înșercinat să plece în satele Chirnogi, Oltenița și Spanțov să cheme pe „locuitori la îndeplinirea datoriilor lor către proprietari”.¹⁵

Că „duhul răzvrătirii” în rândul țărănilor nu a fost spulberat, ne-o dovedește faptul că la fața locului s-a deplasat însuși administratorul județului Ilfov, după cum ne relatează cunoscutul cărturar Aron Florian.

De asemenea, locuitorii comunei Spanțov au participat la toate evenimentele istorice care au urmat după aceea, respectiv Războiul de Independență, Războiul din 1907, cele două războaie mondiale și anii comunismului.